

Repliker och kommentarer

I den här avdelningen välkomnas kommentarer till tidigare bidrag och korta inlägg med ekonomisk-politisk anknytning

NIKIAS SARAFLOU

Diskutabel ranking – kommentar till Lindqvist*

Tobias Lindqvist har i *Ekonomisk Debatt* nr 3 2003 haft djärvheten att genom att se på publiceringar enbart i ett begränsat antal tidskrifter, vägda på ett diskutabelt vis, åstadkomma något som han kallar ”Rankning av de 100 främsta forskarna”. Det som gett någon nämnvärd vikt är publicering i ett fåtal allmänna tidskrifter, medan specialtidskrifter – som blivit allt viktigare fora i takt med att vetenskapen specialiserats – gett få eller noll poäng. Böcker och kapitel ur böcker ingår inte i Lindqvists ranking

En testfråga för att få en uppfattning om rimligheten skulle kunna vara följande: Skulle en normal sakkunnig vid tillsättningen av tex ett lektorat betrakta en sökande som har, säg, 4 böcker och 30 bra artiklar i tidskrifter som *International Review of Law and Economics*, *Health Economics* eller *Energy Economics* som mindre vetenskapligt meriterad än en medsökande vars vetenskapliga produktion begränsas till en enda artikel i *Scandinavian Journal of Economics*, om de i övrigt inte skiljer sig åt?

NIKIAS SARAFLOU är docent i nationalekonomi vid Mitthögskolan i Sundsvall. Han har bl a arbetat med regionalekonomi, operationsanalys och metaforskning kring nationalekonomiämnet.
nikias.sarafoglou@mh.se

Svaret måste bli nej! Men enligt Lindqvists synsätt skulle den sistnämnde med en enda artikel vara mer meriterad. Lindqvist använder en ”kvasivetenskaplig” metod från European Economic Associations (EEA) webbsida för utvärdering och ranking under perioden 1969-2002. Metoden är baserad på Kalaitzidakis, Mamuneas och Stengos (2001, 2002), här benämnd KMS, som genererar en modifierad s k Impact Factor (IF) för utvärdering av internationella nationalekonomiska tidskrifter. Dessa IFs utnyttjas som proxyvariabler för ranking av institutioner, forskare, etc. Låt oss ta det från grunden.

Översikt över bibliometrisk analys

Efter Garfields (1963) och de Sola Prices (1965) pionjärböcker har studier i hänvisningsstatistik koncentreras på följande:

- vem åberopar vem
- kommunikationsnätverk
- ledande företrädares ”power bias”
- korsreferenser mellan tidskrifter
- effekten av att ha redaktören ”i huset”.

Diamond (1996) ställde frågan: Hur mycket är en citering värd? Citeringar ger ett mått av flödet av intellektuell påverkan i den veten-

* Jag är tacksam för värdefulla kommentarer från Bo Sandelin och Finn Førsund.

skapliga litteraturen. Alternativt kan man se det som att citeringar representerar "Import-Export" statistik (Stigler 1994). Alla som citerar "importerar" en idé och alla som citeras "exporterar" en idé.

Lindqvist använder bara korsreferenser mellan tidskrifter för att beräkna en tidskrifts vikt. De klassiska ISI-metoderna för tidskriftsränkning är "Total Cites", "Impact Factor", "Immediacy Index", "Cited Halv-Life" "Citing Halv-Life". ISI står för Institute for Scientific Information, grundat av Eugene Garfield i USA 1961. Sedan 1963 har Institutet publicerat bland annat följande bibliometriska databaser för akademiska tidskrifter: Science Citation Index, Social Science Citation Index, Arts & Humanities Citation Index. Dessa databaser innehåller bibliometriska uppgifter för artiklar, individer och tidskrifter. En speciell databas enbart för tidskrifter har också utvecklats: Journal Citation Reports (JCR).

Impact Factor (IF) har använts mycket oftare än andra metoder inom vårt ämne. Låt oss koncentrera oss på IF för att förstå Lindqvists ansats. IF för en tidskrift för t ex år 1998 erhålls genom att citeringar från vissa tidskrifter under 1998 för de citerade artiklar i tidskriften, summeras för 1997 (x) och 1996 (y) och divideras med det totala antalet artiklar publicerade i tidskriften under 1997 (z) och 1996 (v). IF beräknas således som $(x + y)/(z + v)$.

På goda grunder har många varit missnöjda med att IF för ett visst år beräknats bara utifrån citeringar av de två föregående årens publiceringar. Från det att en artikel publicerats tar det normalt flera år innan den citeras i någon större omfattning på grund av tidsåtgången både i skrivprocessen, refereeprocessen och väntestadiet mellan publiceringsbeslut och publicering. Tvåårsperioden är för kort för att citeringar skall mogna fram. "Journalistisk" forskning och debattartiklar kan få citeringar snabbare än "djupa" artiklar. Förlängning av perioden för IF till 4-5 år har därför tillämpats i vissa studier.

Grundhypotesen vid IF-beräkning är att

alla citeringar har lika värde. En citering i *American Economic Review* (AER) skulle vara lika mycket värd som en citering i *European Economic Review* (EER). Några bibliometriker ansåg emellertid att detta skulle vara missvisande. En citering i AER borde väga mer än en citering i EER, menade man.

Olika forskare har sålunda försökt att modifiera IF med hjälp av vikter och dessa har fått namnet Weighted Impact Factor (WIF). Det finns flera konkurrerande WIF på den bibliometriska "marknaden" och ingen är självklart den "rätta"; olika uppfattningar genererar olika viktstrukturer.¹ Slutsatsen är att *alla vikter är godtyckliga*. Den mest kända och den mest kritiserade metoden är "Diamond List" eller "Diamond Core". Combes and Linnemer (2003) har t ex beräknat korrelationer mellan sex olika typer av impact faktorer (KMS-index var en av dem) och dessa varierade från 0,3 till 0,9.

KMS-metoden i jämförelse

Det finns en allmän missuppfattning att rangordningen av vetenskapliga artiklar enligt KMS beställdes av European Economic Association (EEA). Sanningen var att EEA hade en "call for bids concerning a scientific evaluation of research and education in European economics". Bakgrunden var att "amerikaniseringen" av ämnet efter andra världskriget var en realitet som ledningen för EEA har försökt utmana under en lång period (se Frey och Eichenberger 1993 samt Coats 2000). "European Economics" blev en prestigefråga för ekonomer lokaliserade i EU speciellt under 1990-talet.

Ett bakslag för EEA var att föreningens egen tidskrift EER hade låg ranking (ca position 50) i jämförelse med AER och andra amerikanska och internationella tidskrifter. Man kan numera läsa på EEAs hemsida

¹ Se Diamond (1989), Liebowitz and Palmer (1984), Laband and Piette (1994), Burton och Phimister (1995) samt Dusansky och Vernon (1998).

att "recent studies suggest that the EER is securely within the top-twenty economics worldwide". KMS-artikeln borde vara en av "recent studies".

För att se vad valet av metod kan betyda visas i tabell 1 ranking för de tjugo främsta tidskrifterna för 1998 med dels KMS-metoden, dels Journal Citation Reports (JCR). Vi ser att skillnaderna är betydande. AER som ligger överlägset främst enligt KMS-metoden kommer först på nionde plats enligt JCR-metoden. EER som ligger på tolfte plats enligt KMS-metoden kommer inte bland de 20 främsta enligt JCR-metoden. En väsentlig skillnad är att JCR-metoden inkluderar många fler tidskrifter inom specialområden bland de 20 främsta.

Slutsatser

Att försöka räkna tidskriftspubliceringar, vägda eller ovägda, innebär att bara en aspekt beaktas när en forskares meriter skall bedömas. (Är forskaren dessutom lärare blir det en ännu mindre andel av vad som förväntas av vederbörande som bedöms.) Men detta är inte den enda kritik som kan riktas mot Lindqvists lista. Även om man skulle begränsa sig till tidskriftspublicering så är problemet att olika räknepprinciper ger så olika resultat och ingen princip är naturgiven utan innehåller ett stort mått av godtycke. Godtycket blir särskilt betydelsefullt för rangordningen en bit ner på listan. Eftersom så många tidskrifter ges noll poäng av Lindqvist och eftersom poängskillnaderna mellan de övriga tidskrifterna är så extremt stor – orimligt stor – kan någon tillfällig publi-

Tabell 1 Ranking av de tjugo främsta tidskrifter enligt KMS respektive JCR 1998

KMS		JCR	
Tidskrift	Poäng	Tidskrift	Poäng
1	Am Econ R	J Econ Lit	6,45
2	J Pol Econ	Q J Econ	3,53
3	Econometrica	J Econ Perspec	3,08
4	Q J Econ	J Pol Econ	2,60
5	J Econometrics	Health Econ	2,10
6	J Econ Perspectiv	J Health Ec	2,10
7	J Econ Theory	Econ Geogr	2,07
8	J Mon Econ	Econometrica	2,00
9	R Econ Studies	Am Econ R	1,97
10	R Econ Stat	J Financ Econ	1,76
11	Econ J	World Bank Econ Rev	1,73
12	Eur Econ R	World Bank Res Obser	1,68
13	Games and Econ Beh	Land econ	1,63
14	J Business Econ Stat	J Environ Econ Man	1,46
15	J Public Econ	J Prod Anal	1,38
16	J Human Res	J Law Econ	1,34
17	J Econ Lit	R Econ Stud	1,32
18	Econometric Th	Econ J	1,31
19	J Labour Econ	J Econometrics	1,19
20	Internat Econ R	J Int Econ	1,18

Källor: Lindqvists hemsida sida (www.iui.se) och ISIs statistik

cering ge stort utslag för dem som placerats en bit ner på listan. De allra första namnen skulle nog däremot vara ungefär de samma enligt de flesta räknesätten.

Referenser

- Burton, M P och E Phimister (1995), "Core Journals: A Reappraisal of the Diamond List", *The Economic Journal*, vol 429, s 361-373.
- Coats, A W B (2000), *The Development of Economics in Western Europe since 1945*, Routledge, London.
- Combes P-P och L Linnemer (2003), "Where are the economists who publish? Publication Concentration and Stock Rankings in Europe", Working Paper, www.eeassoc.org.
- Diamond, A (1989), "The Core Journals of Economics", *Current Contents*, nr 1, s 4-11.
- Diamond, A (1986), "What is a citation worth?", *Journal of Human Resources*, vol 21, s 200-215.
- Dusansky, R och C J Vernon (1998), "Ranking of U.S. economics departments", *Journal of Economic Perspectives*, vol 12, s 157-170.
- Frey, B S och R Eichenberger (1993), "American and European economics and economists", *Journal of Economic Perspectives*, vol 7, s 185-193.
- Garfield, E (1963), "Citation Indexes in Sociological and Historical Research", *American Documentation*, vol 14, s 89-102.
- Garfield, E (1994), "The Impact Factor", *Current Contents*, June 20.
- Kalaitzidakis, P, T P Mamuneas och T Stengos (1999), "European Economics: An Analysis Based on Publications in the Core Journals", *European Economic Review*, vol 43, s 1150-1168.
- Kalaitzidakis, P, T P Mamuneas och T Stengos (2001), "Rankings of Academic Journals and Institutions in Economics", Discussion Paper 10, University of Cyprus.
- Kalaitzidakis, P, T P Mamuneas och T Stengos (2002), "Rankings of Academic Journals and Institutions in Economics", Working Paper, www.eeassoc.org.
- Laband, D N och M J Piette (1994), "The Relative impact of economics journals: 1970-1990", *Journal of Economic Literature*, vol 32, s 640-666.
- Liebowitz, S och J C Palmer (1984), "Assessing the relative Impacts of economics Journals", *Journal of Economic Literature*, vol 22, s 77-88.
- Lindqvist, T (2003), "Nationalekonomisk forskning i Sverige-publiceringar och ranking av forskare och institutioner", *Ekonomisk Debatt*, årg 31, nr 3, s 21-32.
- Price, D J de Sola (1965), *Science since Babylon*, Yale Univ. Press, New Haven.
- Stigler, S M (1994), "Citation Patterns in the Journals of Statistics and Probability", *Statistical Science*, vol 9, s 94-108.